
Anotace

Bůh, islám, stát

Pod tímto názvem vydala revue *Les Temps modernes* (70. ročník, květen–červen 2015, č. 683) monotematické číslo věnované – stručně, a tedy nutně nepřesně řečeno – intelektuálnímu pozadí událostí poslední doby, jejichž hybatelem se jeví islám jako náboženství a jako ideologie. Uvedené číslo *Les Temps modernes* reagovalo nepochybně především na atentáty v Paříži v lednu loňského roku. A ovšem předcházelo atentátům v Paříži v listopadu téhož roku, stejně jako uvědomění si vážnosti problému masového přílivu uprchlíků do Evropy, ať již přicházejí ze Sýrie, Afghánistánu a dalších zemí zmítaných občanskou válkou či z oblastí sužovaných boji s teroristickými organizacemi, jako jsou tzv. Islámský stát a další. A přicházejí nejen tito uprchlíci, ale i další migranti.

V redakčním úvodu k tomuto číslu se připomíná jednak výrok Michela Foucaulta z roku 1979, že islámu hrozí, že se stane gigantickou prachárnou a že se jako politická síla stane bytostným problémem naší doby i let budoucích, jednak dvě věci, jež mně připadají jako zásadní nejen pro čtenáře francouzského (zejména pařížského), ale i českého (zejména pražského). Na prvním místě je zmíněno, že pochopitelnou snahou přijít na kloub všem zmíněným událostem podnícená „debata idejí“ (uvozovky náleží redakci *Les Temps modernes*) se mění velice, ba až příliš rychle v proklamování zjednodušujících, byť protichůdných tezí (dodejme, že individuálně a místně opatřených specifickými variantami), hlásajících buď, že islám ze své náboženské podstaty nutně nastoluje neřešitelné problémy, anebo naopak, že to, co se děje jeho jménem, nemá s islámem jako náboženstvím nic společného. Tou druhou podstatnou věcí je poznámka redakce *Les Temps modernes*, jež sama konstatuje, že pro tuto revue titul monotematického čísla (*Bůh, islám stát*) nepředstavuje vůbec nic samozřejmého. Revue byla a je věrna ateismu jednoho ze svých zakladatelů, Jeana-Paula Sartra, a skutečnost, že považuje za nutné poskytnout na svých stránkách místo zkoumáním, jež jsou alespoň zčásti teologické povahy, se nutně musí jevit jako průlomová. Ovšem těm, kteří by zmíněný titul mohli vnímat jako něco až nepatřičného, redakce předem odpovídá, že „je třeba pochopit svět, naše nevědomost, opakujeme si, má v sobě něco skandálního“.

Co tedy toto číslo *Les Temps modernes* nabízí jako příspěvek k lepšímu uchopení politické a teologické tradice, o níž se dílem opírá a s níž dílem bojuje současný islámský svět? Z dvanácti zásadních statí, které tvoří jeho obsah¹ lze uvést jen některá témata. Je to pochopitelně málo, ale již samotné názvy příspěvků napovídají velmi mnoho. Od příspěvku, jenž navrhuje teologicko-politický přístup k „islamismu“, přes zamyšlení nad tím, jakou teologii a jakou politiku vlastně islám představuje, dále přes zkoumání toho, zda islám mluví politickým jazykem anebo zda naopak nejsme konfrontováni s jazykem politického islámu, až k otázce hledání legitimacy v kontextech muslimských minorit. Následují pokusy vysvětlit paradoxy šílitismu, a to přes zkoumání genealogie teorie šíitského státu, mesianismus politického islámu a politickou teologii šílitismu – až k otázkám, zda hojně diskutovaný vztah islámu k modernitě nepředstavuje falešný problém a co vlastně představuje *šaría*, jakou váhu, jakou závažnost má toto slovo. K příspěvkům na uvedená témata se ještě řadí dva, jež poněkud přesahují tematiku islámu. První z nich si klade otázku, zda sekularizace nepředstavuje vlastně křesťanskou ideu (Bernard Bourdin), a druhý jednoznačně odmítá spojení slov „politicko-teologický“ jako nebezpečný oxymorón (Jean-Luc Nancy).

Nejen tragické události loňského roku činí toto číslo *Les Temps modernes* užitečným prostředkem k určitému poodhalení ideového zázemí současného „islámu“, ale snad i k jisté korekci naší evropské sebestřednosti v jeho vnímání, což lze jen přivítat a ocenit.

Petr Horák

---

1 V zájmu uvarování se omylů, jež by mohly být spjaty s dvojí transkripcí jmen z arabštiny do francouzštiny a následně z francouzštiny do češtiny u většiny autorů zmíněných příspěvků, neuvádíme jejich jména. Autory i čtenáře žádáme v této věci o pochopení.